

ponere Pensionario onus, ut partem pensionis sibi, aut alteri solvat?

Respondeo non posse, si Pensionarius sit Clericus, nisi urgeant, & ad sint conditiones relatæ in impositione gabellæ à num. 807. Constat ex dictis à num. 704. ad 714. Quod est verum, si pensio sit Clericalis, siue laicalis, quia licet fructus sit temporalis, est fructus Clerici, adeoque exemptus.

1387. Si verò pensio sit laicalis, & collata laico, recurrunt dicta à num. 791. ad 797. Illud certum est, non posse ad longum tempus imponere; quia id esset pensiones transferre, & pensiones transferri non posse sine licentia Papæ, decrevit B. Pius V. Const. 73. Sacrosanctum in tom. 2. Bullar. pag. 54. & Urb. VIII. Sanctissimus, in tom. 4. pag. 54.

De Pensionibus agunt Caltrop. part. 2. tract. 13. disp. 1. punct. 11. Fagnanus lib. 1. cap. Cum in cunctis de Elect. à num. 99. ad 105. Cap. Ad Audientiam, de Rescriptis, à num. 136. & lib. 2. cap. Gravis, de Resit. Spoliat. num. 36. Pirhing. lib. 3. tit. 12. Phœbeus lib. 1. tit. 16. à num. 24.

CAPUT V.

DE MONIALIBUS.

1388. **I**n Monasteriis, ubi est præfixus monialium numerus, si augeantur redditus, possunt aliæ admitti juxta eorum incrementum, quia præfixio supponitur facta, ne Monasterium gravetur.

1389. Numerus conversarum juxta mentem Clem. VIII. non debet excedere tertiam partem Choristarum.

1390. Choristæ (minimè conversæ) asserere debent dotem pro sustentatione, quæ debet esse à S. Congr. aut ab Episcopo, consideratis considerandis, taxata.

Debet præfici æqualis pro Civibus, & exteris. S. Congr. 30. Sept. 1616. Non potest Monasterium plus, aut minus taxa recipere, sed plus est restituendum. S. Congr. 2. Maii 1596. Non minus, ne Monasterium gravetur. Non plus, ne simonia committatur. Non prohibetur autem, si aliquid omnino liberaliter pietatis, & virtutis causa extra dotem elargiatur.

1391. Tertia Soror ex S. Congr. 5. Sept. 1604. ducere debet duplicatam dotem, quarta Soror triplicatam, insuper tertia, & quarta carent voce. Sed in hoc attendenda est consuetudo, & praxis.

1392. Dos est solvenda, quando fit professio, minimè prius, ne tollatur puellæ libertas; debet tamen prius apud personam fidelem Monasterio bene visam depositari, pro ejusdem Monasterii securitate. Vide à num. 1107. ad 1111. Idem vide num. 899. & 900.

1393. Novitiæ, si ad sæculum redeat, restituenda sunt omnia utensilia, & bona, quæ pro se secum detulit, & sua sunt. Conc. Trident. sess. 25. cap.

16. Quod si intra Novitiatum moriatur, restituenda sunt hæredibus.

1394. Novitiatum debet esse unius anni integer de momento ad momentum; ita ut, si Novitia sine licentia ad brevissimum tempus exeat, animo deserendi Religionem, interrumpatur.

1395. Novitiæ voluntas explorari debet ante professionem; an sit coacta, seducta, & an sciat, quid agat. Trid. sess. 25. cap. 17.

1396. Intra bimestre ante professionem facere debet renuntiationem bonorum, ex Trident. sess. 25. Quæ revocari non potest, nisi per testamentum, si tunc mori contingat. At si è Religione egrediatur, siue ante professionem, siue post, supposita professione invalida, renuntiatio corrui; quia includit virtuale conditionem: Si validam professionem emittat.

1397. Novitiæ, si post primum quadrimestre infirmetur cum periculo mortis, potest ex Indulto B. Pii V. professionem emitte. Potest etiam tunc renuntiationem condere, aut testamentum.

1398. Professio facta ante annum decimum sextum expletum, tam pro viris, quam pro mulieribus, est invalida Conc. Trid. sess. 25. cap. 15.

1399. Mortaliter peccant, & excommunicationem incurunt cogentes mulierem invitam ad ingressum Monasterii ad finem profitendi, vel ad habitum ibi suscipiendum, aut ad professionem emittendam; præterquam in casibus in jure expressis. Quam penam incurunt etiam consulescentes, aut quovis modo sic cooperantes ad vim. Pariter peccant, & eandem penam incurunt impediendo ingressum, aut professionem. Conc. Trid. sess. 25. cap. 18.

1400. Vis, & metus injustus cadens in virum constantem, inculsus à parentibus, aut alio homine ad finem ingressus, & professionis, nullam reddit professionem, juxta loca citata num. 1344.

1401. Quod si puella domi sit à parentibus gravibus angustis pressa, & urgentibus minis perterrita, non ad finem ut statum Religionis eligat, sed ex alia causa, & puella Monasterium ingreditur, & proficitur; valida est professio, & libera, ob rationes adductas in locis citatis num. 1344. non obstantes gravi metu reverentiali. Ipsi verò parentes, si advertant, puellam inde sumere voluntatem eligendi statum Monasterii, & à favita non desistant, mortaliter peccabant, & censuram Trid. incurrent, per illa verba: Quomodocumque coegerint.

1402. Item, si vis gravis inculsa ad finem Religionis, & professionis sit justa, valida est professio, & illam incurientes non peccant, ut patet per verba Trident. de num. 1399. Præterquam in casibus in jure expressis.

1403. Tres possunt contingere casus. Primus: Si constet, puellam vorum Religionis emisisse, quod non sit relaxatum; tunc cogi potest ad executionem voti promissis.

1404. Secundus: Si mulier, matrimonio con-

trac-

tracto, post bimestre concessum ad deliberandum de Religione, recuset matrimonium consummare; tunc cogi potest ad utrumlibet, ad consumationem scilicet, vel Religionem.

1405. Tertius: Si ambo conjuges sint jam mutuo consensu Religionem ingressi, & unus professionem emisit, alius verò voluntate mutata, recuset professionem; potest ad illam cogi, ex speciali obligatione, quam liberè assumpsit ad profitendum; qua ratione Clericus, Subdiaconatu libere suscepto, cogi potest ad votum castitatis emittendum, si illud recuset. Vid. dicta in impud. matr. de Voto.

1406. In dubio de vi, & metu professionem invalidante, standum est pro valore professionis, quia professio stat pro confessione, quæ est certa.

1407. Nota: Si parentes nobiles puellæ proponant, se ob insufficientiam dotis, non valere nubere pari, ut propria conditio exposcit, & hoc, aut motivis similibus, ac veris eidem fideant electionem Religionis, & inde puella Religionem proficitur, valida erit professio; quia non fuit illata vis, sed propositio humana, & honesta veræ convenientiæ status.

Eadem ratione, si puella proficitur ob puram reverentiam partis, aut alterius sui majoris, cui displicere timet, valida est professio; quia non est timor injustus, sed fundatus in reverentia, quæ jure naturæ est parentibus debita; & timor reverentialis professionem invalidans non est, nisi ille, cui sunt graves minæ ab extrinseco inculsæ ad finem extorquendi professionem.

1408. Quod si recentita puella professionem emisit, cum expressa intentione nolendi se ad vota obligare, peccavit mortaliter, & pro tempore sequenti perdurat in continuo peccato mortali, ob continuum onus, quod habet obligandi se ad vota expressè, licet occultum, & voluntate mutata; juxta dicta in impud. matr. de Ordine Sacro.

1409. Monialis transiens de uno in aliud Monasterium, debet novum Novitiatum perficere; quia debet novam professionem emitte: & habilis pro uno, non censetur ad cætera habilis. Sanchez in Sum. lib. 5. cap. 4. num. 12.

1410. Moniales non possunt intra Monasterium Eucharistiam retinere. Ex Trident. sess. 25. cap. 10.

1411. Possunt Corporalia, Agnus Dei, & similia, ut ea componant, & ornent, tangere.

1412. Non possunt habere otium intra Ecclesiam, per quod possint è Monasterio ad Ecclesiam egredi. Greg. XIII.

1413. Non possunt erigi Confraternitates in Ecclesiis Monialium.

1414. Possunt esse testes in causis criminalibus Monialium; imò duæ sufficiunt ad condemnandum, quamvis duæ mulieres sæculares non sufficerent. Non possunt cogi, ut sint testes in causis sæcularium, nisi quando aliunde veritas constare non possit. Puellæ autem sæculares non sint exemptæ à potestate sæculari fori.

1415. Gaudent privilegiis, & indulgentiis virorum sui Ordinis, quibus sunt capaces. Vide n. 471.

1416. Possunt per Procuratorem tene è infantibus in Baptismo, quamvis non possint Monachi; quia sub ea prohibitionem non comprehenduntur.

1417. Abbatissa eligenda esse debet ætatis annorum quadraginta expletorum, & professionis octo. Quod si nulla talis in Monasterio reperitur, potest dispensare Prælati, ut eligatur, quæ trigessimum ætatis annum excedat. Monialis in infirmitate ægrotae suffragium est suscipiendum per disquisitricem. Et servanda sunt dicta de electione à num. 1277.

Suffragia dari debent per scrutinium secretum à Monialibus professis, inter quas non veniunt conversæ. Quantum ad ætatem suffragantium standum est propriis statutis. Scrutinium, datis jam suffragiis, est disquirendum à Præside, & disquisitricibus quoad numerum; an scilicet numerus suffragiorum sit conformis numero Vocantium; quo peracto, scrutinium est publicandum, minimè quoad nomina suffragantium, quia hæc debent esse secreta; sed quoad nomina, quibus sunt suffragia lata; & quoad numerum suffragiorum.

1418. Prælati Monialium debet electioni præfidere, & suffragia recipere, haud intus clausuram, sed ad Crates.

1419. Potest tamen clausuram ingredi in visitatione, tres secum ducendo socios. Item in casibus magnæ necessitatis, & ad Sacramenta ministranda, secum probum ducendo socium, uti ducere potest Confessarius.

1420. Moniales monendæ sunt, ut saltem semel singulis mensibus comiteantur, & Eucharistiam sumant. Trident. sess. 25. cap. 10.

CONFESSARIUM MONIALIUM

1421. **N**ON sufficit, si sint pro Sæcularibus approbati, sed requiritur, quod in specie sint approbati pro Monialibus. Approbatus pro uno Monasterio, aut pro una Moniali, aut pro una vice, non potest audire confessiones alterius Monasterii, & respectivè alterius Monialis, aut alia vice, deputatione expleta. Clemens X. anno 1670. Superna, §. 2. ut infra de Sacra Pœnit.

1422. Confessarii Monialium, quæ Regularium gubernio subsunt, non solum à propriis Prælati, verum etiam debent esse approbati ab Ordinario loci, qui tamen non potest deputare quem vult, sed eorum deputatio, & præsentatio ad ipsos Superiores Regulares spectat, & ab eis per proprias litteras patentes est facienda Greg. XV. Instructibili. Confessarius autem ad triennium à Superiore Regulari deputatus, non potest ab Ordinario limitari ad annum; sed est, vel ad triennium admittendus, vel absolute rejiciendus. Consta ex Epistola S. C. Epif. & Reg. sub die 4. Maii 1696. Ordinario Catanensi, apud Matthæucci, tom. 1. sub tit. de Confessariis Monialium tenoris sequentis.

Re-

Riferito in Sacra Congregatione dall' Eminentiſſimo d' Adda, turo cid, che V. S. ha rappresentato in ordine all' approvazione fatta da lei per un ſol anno del Confessore ordinario deputato dal Provinciale della Provincia Osservante di Sicilia per le Monache del Monasterio di S. Chiara d' Aderno di coteſta Dioceſi ſoggetto all' Ordine de' Minori Oſſervanti de' S. Franceſco, queſti Eminentiſſimi miei Signiori ſono ſtati di ſenſo, ch' ella, ò ammetta il Confessor deputato à compire il triennio, ò aſſolutamente lo rigetti; è che in avvenire debba coſi offeraſi dal principio dell' approvazione di ſimili Confessori. Giſelo ſignifico, & il Sig. Iddio la proſperi.

1443. Moniales unius Monasterii non poſſunt virtute Jubilæi, aut Bullæ Cruciatæ eligere Confessarium non approbatum pro illis, ſed pro Sæcularibus, aut pro Monialibus alterius Monasterii. Lantufca verb. *Jubilæum*, num. 20. Matthæucci de *Confessoribus Monialium*. Pelliz. de *Monial. cap. 9. n. 20. & 21. contr. Peyr. tom. 3. cap. 4. num. 4. pag. 325. Bonac. de Sacr. diſ. 5. q. 7. s. n. 22. Port. & Summa Diana, verb. *Jubilæum*, num. 20.*

Qui aſſerunt, id poſſe virtute Jubilæi, quia attenda ſolita forma Jubilæi, apparet, Summum Pastorem tempore illo univerſalis gratiæ nullum velle excludere à libertate ſua conſtitendi peccata. Quod confirmant ex *Conſtitut. 17. Urban. VIII. Pontificiæ ſollicitudo 18. Januarii 1624.*

1444. Mea autem reſolutio negativa probatur 1. ex Reg. 81. Juris in 6. In generali conſeſſione non veniunt ea, quæ quis non eſſet veriſimiliter in ſpecie conſeſſurus.

1445. Secundò ſequitur ex Bulla Clem. X. cit. num. 1421. & ex Bulla Urban. VIII. In ſpecula ſub die 19. Junii 1630. ut ſequitur.

In ſpecula, &c. Nos, &c. Motu proprio, &c. Conſeſſionem S. Cruciatæ, quæ reſpectu ſacultratis hujusmodi, etiam laicis, & Clericis ſæcularibus cuſcuſcumque ſtatu, gradu, & conditionis, etiam ſpeciali nota digna quoad caſus reſervatos, etiam in Bulla Cæna Domini (hæreſi excepta) contentos, non niſi in ſoro conſcientiæ, non autem in ſoro externo ſuffragari, aliorumque indultorum hujusmodi, quantum ad prædictum articulum eligendi Confessarium, & aſolvendi prædictos à caſibus reſervatis, etiam in Bulla Cæna Domini contentis cum Fratribus, & Monialibus prædictis Fratrum Predicatorum, & aliorum quorumcumque Ordinum, &c. locum minime habuiſſe, neque habere, neque illis ullo modo ſuffragari poſuiſſe, neque poſſe, &c. ſed noſtre intentionis fuiſſe, & eſſe, quod idem Fratres, & Moniales, quantum ad Sacramentum Pœnitentiæ, &c. ordinariæ diſpoſitioni ſuorum Prelatorum, & Sedis Apoſtolice, quoad ſibi reſervata ſubjecti ſint earumdem tenore præſentium perpetuo declaramus, &c. ac irritum, & inane, ſi ſecus, &c. Datum Roma, &c. die 16. Junii. 1630.

Ubi per illa verba aliorumque indultorum hujusmodi excludit Jubilæum, ita ut vellet, nec Bullam nec Jubilæum, quantum ad Sacramentum Pœnitentiæ, ſuffragari Regularibus, & Monialibus. Vide infra de

Bulla, Jubilæo, & caſibus reſervatis.

1446. Tertio meam magis firmat Sententiam Bulla ipſa Urb. VIII. num. 1443. relata pro parte oppoſita; nam ibi non dicitur abſolutè, ut Sancti-moniales eligere valeant Confessarios Sæculares, vel Regulares ab eisdem Ordinariis locorum probatos, ſed additur: Ab eisdem Ordinariis locorum ad id probatos: hoc eſt ad munus Sanctimonialium Conſeſſiones excipiendi probatos; unde Bulla ſupponit Confessarios jam probatos pro illis. Generaliter autem approbatus pro Sæcularibus, non cenſeri approbatus pro Monialibus, ſed egere quoad hoc ſpeciali Episcopii approbatione decernit Clemens X. num. 1421. cit.

1447. Iſdem verbis uſus eſt noviſimè Innoc. XII. in Bulla Jubilæi Anni Sancti, quæ incipit *Pontificia ſollicitudo* edita 19. Jan. 1700. Ubi concedit Jubilæum Anni Sancti Monialibus, & facultatem eligendi pro reſervatis Confessarios ab eisdem Ordinariis locorum ad id probatos. Quid clariuſ? Vide infra, de Bulla Cruciatæ.

1448. Id verum eſt, Ordinarios Jubilæi tempore debere pro eis approbare plures, ſive Sæculares, ſive Regulares, quos aptos judicaverint quoſque Moniales illo exoptaverint. Ex Decr. S. Congr. Episc. & Regul. 24. Martii 1634. apud Lantufcum cit. ut eos Moniales pro majori ſuo ſpirituali ſolamine eligere valeant ad effectum Jubilæum lucrandi juxta intentionem Pontificis.

1449. Quantum verò ad Religioſos, fateor poſſe virtute Jubilæi ſibi eligere Confessarium, etiam Sæcularem, ab Ordinario loci approbatum, à quo à reſervatis abſolvantur, niſi aliud in contrarium in forma Jubilæi exprimat, quod hætenus non eſt expreſſum Tamb. tom. 2. pag. mihi 37. num. 40. Quia declaratio contraria Pontificum eſt expreſſe edita pro Bulla Cruciatæ, minime pro Jubilæo; maxime cum Jubilæus ſoleat ab ipſis Superioribus Regularibus Religioſis proponi.

1450. Reſervatio caſuum facta pro Monialibus, non comprehendit puellas ſaculæres ibi detentas, quia non ſunt Moniales; nec Novitias; quia hæ in odioſo non veniunt nomine Monialium.

1451. Confessarii Monialium, tam Ordinarii, quam extraordinarii eſſe debent ætatis quadraginta annorum, & ſpecialiter pro Patribus Reformatis Ordinis Minorum de Obſervantia, declaravit Sac. Congr. Conc. ſub Alex. VIII. 26. Novemb. 1689. ut in Archivio Provinciæ in Conv. S. Mariæ Angelorum Panormi.

1452. Confessarius ordinarius Monialium non poſſet in eodem Monasterio deputari niſi ad triennium. S. Congr. apud Gavatum. Quo elapſo, poſſet pro alio Monasterio ordinarius deputari, & pro eodem extraordinarius. Imò qui in ſupplementum Confessarii ordinarii per menſes aliquot munus Confessarii in aliquo Monasterio exercuit, ſi Confessarium ordinarium mutatio contingat, poterit ad triennium, menſibus illis non computatis, in eodem

Monasterio pro Ordinario deputari; quia cum ſimus in odioſis, S. Congr. Dec. eſt benignè intelligendum de deputazione ordinaria, minime accidentalium in ſupplementum.

DE INGRESSU CONFESSARII ORDINARII

1453. **B**reviter Mendo in Epit. verb. Monialibus cum multis ait:

Poteſt Confessarius ingredi ad miniſtranda Sacramenta Moniali aggroranti, non ſolum in periculo mortis, ſed quoties ipſa pro ſua devotione velit, ſeu quoties ſana ſolebat Sacramenta recipere, etiamſi id faceret quotidie: nam eo ſolatio ſpirituali non eſt privanda, quo plus indiget ægra, quam ſana: eaque eſt cauſa juſta ingrediendi: cuſque ſufficit licentia, quam habeat, dum juſta aſſit cauſa. Similiter poteſt ingredi ad aſiſtendum moribundæ, quoſque è vita decedat. In ingreſſu autem ad ſepeliendos defunctos, ſervanda eſt conſuetudo cuſcuſque Monasterii.

Imò poteſt etiam nocte ingredi ad aſiſtendum moribundæ, ſi opus fuerit.

1454. In præmiſſis autem caſibus debet pro ingreſſu à Superiore habere licentiam, niſi periculum ſit in mora, & tempus non ſuppetat ad petendum. In quo caſu periculi in defectum Confessarii deputati, poteſt ingredi quilibet promptus Sacerdos ad conſeſſionem excipiendam moribundæ. Idem dic de Medico. Pelliz. de *Monial. cap. 5. num. 164.*

CONFESSARIUS EXTRAORDINARIUS,

1455. **E**X Trident. ſeſſ. 25. cap. 10. eſt bis, aut ter in anno Monialibus ab Ordinario offerendus præter Ordinarium. Et qualibet vice aſſignari ſolet per integrum menſem; ſerè menſe Januarii, Maii, & Septembris Verba Trident. ſunt: Præter ordinarium autem Confessorem, alius extraordinarius ab Episcopo, & aliis Superioribus bis, aut ter in anno offeratur, qui omnium conſeſſiones audire debeat.

1456. Per hoc autem non prohibetur, quin poſſit pluries extraordinarius deputari, ſed quoties opportunum judicaverit, poterit Prælatuſ paterna benignitate deputare. Pelliz. de *Monial. cap. 10. num. 250.* quia incluſio unius non eſt excluſio alterius. Et ſuſuſ probat, & monet. Pelliz. cit.

1457. Extraordinarius tempore deputations pro communione miniſtranda ad oſtium communionis, & maxime pro ingreſſu intra clauſuram ad communicandum, ad inſtrmæ Conſeſſionem excipiendam, ſeu ad aſiſtendum moribundæ indiget ſpeciali licentia. Poterit tamen Prælatuſ Sacerdotem Sæcularem, aut Regularem, quem opportunum judicaverit, deputare, ut alicui inſtrmæ intus Monasterium aſiſtat, & cuncta uſque ad mortem præſtet, quæ Confessarius ordinarius. Pelliz. cit. num. 249.

1458. Confessarius extraordinarius deputatus pro uno menſe ad audiendas conſeſſiones Monialium alicujus Monasterii ſemel in hebdomada, ſi in aliqua

hebdomada non ſit ea licentia uſus, poterit ea uti alia hebdomada ejuſdem tamen menſis, non alterius, etiamſi ſequenti menſe de novo pariter deputetur. Ratio deſumitur ex verbis Bullæ Clem. X. *Superna*, num. 1421. cit. 5. 3. Iridemque Confessores extraordinarios ſemel deputatos, atque approbatos ab Episcopo ad Monialium conſeſſiones pro una vice audiendas, haud poſſe expletæ deputazione, in vim approbationis hujusmodi illarum conſeſſiones audire.

Ex quibus verbis ſequitur, intram menſem illum poſſe, quia pro eo non eſt expleta deputatio, ſed durat: Pro alio verò menſe, etiam immediato, deputatio menſis prioris eſt expleta; & deputatio, quæ ſequi ſupponitur, eſt nova; unde non poteſt prioris menſis approbatio, & licentia ad ſequentem menſem extendi.

1459. Extraordinarius approbatus cum licentia ſemel in hebdomada, non poteſt bis eadem die, puta mane, & poſt meridiem, ad excipiendas conſeſſiones accedere. Et multo minus poteſt bis accedere diſtinctis diebus ejuſdem hebdomadæ, ſub prætextu, quod ly ſemel eſt expleta; & bis accedentes duobus diſtinctis diebus, ex illis duabus diei medietates computet, quæ unum integrum conſtituant diem viginti quatuor horarum.

Ratio eſt. Quia ſi id verum eſſet poſſet nedum duobus diſtinctis diebus accedere, ſed cunctis ejuſdem hebdomadæ diebus mane, & poſt meridiem, viginti quatuor computando horas, quot ſufficerent ad conſtituendum integrum diem; quod præter abſurdum, moleſtiam aſſert. Ly ſemel igitur in hebdomada non aſſicit diem, ſed actum accessus ad Conſeſſiones excipiendas. Conſtat perſerutando diſcrimen inter has duas licentias. Licentia enim conceſſa pro octo diebus, pro menſe, pro die, diſtinguitur à licentia data præ ſemel, ſeu pro una vice; & minime ex alio capite, niſi quia licentia primo modo conceſſa aſſicit tempus, nempe octo dies, menſem, diem, &c. & ſic poterit Confessarius ſingulis recentiſ temporis diebus accedere, imò die, & poſt meridiem eorundem dierum, quoties opus fuerit; quia actus illi exceptur intra tempus deputations, ſupra quod licentia cadit. Licentia igitur ſecundo modo conceſſa, cum diſtinguitur à prima, non aſſicit tempus, nempe diem, ſed actum accessus; ac proinde ſequitur, quod recentiuſ Confessarius virtute talis licentiæ non poſſit bis eodem die, mane, & poſt meridiem, & multo minus ſub diſtinctis diebus ad Conſeſſiones excipiendas accedere.

Minimè te pigeat lector, ſi moleſtum (neſcio) aut riſu dignum tibi hunc propoſuerim caſum, & rejecerim, quoniam aut ſine tadio relatum habui.

1460. Illud tamen tibi certum ſit, quod recentiuſ Confessarius, ſi dum conſeſſiones excipit, ex aliquo accidenti ad breve tempus reverſurus exeat, & redeat ad alias conſeſſiones excipiendas, quas excepturus erat, licitè, & validè abſque nova licentia redit; & excipit; quia id totum moraliſter cenſetur unius

cus accessus, & unicum munus, atque complementum exercitii licentia.

1461. Idem die, si habita licentia pro una vice, ingressus es Monasterium ad excipiendam confessionem ægrota, & post egressum, statim, antequam ad alia divertaris, vocatus, eo quia ægrota sit alicujus oblita peccati, redeas, lieitè, & validè absque nova licentia iterum ingrederis ad ejusdem confessionem complendam; quia moraliter est unus ingressus, unaque confessionis perfectio. Pelliz. de Monialibus, cap. 10. sect. 3. quæst. 9. ubi plures alios refert casus à num. 260. ad 265.

1462. Licentia concessa extraordinario ad ingrediendum pro confessione infirma, extenditur ad socium, maxime si sit Regularis, qui debet secum ducere socium probum, atque maturum, qui nunquam à Confessario sejungatur; eoque confessiones excipiente, in aliqua parte siliat, ut eum videre, ab eoque videri possit, ita tamen ut Confessionem audire non valeat.

Dictus Confessarius in rigore juris debet peracto negotio exire, quod intelligitur recto tramite. At si per transitum Officinas Monasterii circumeat brevi tempore, non peccare tenent Mendo in Epit. verb. Moniales, num. 15. Pelliz. de Monialibus, cit. num. 166. & 167. Sanchez, Rodr. Miranda, Peyr. Bonac. & alii apud ipsam.

1463. Quando, & quomodo liceat Superioribus, Regularibus, & confessoribus ingredi clausuram Monasterii sibi subiecti, & prope illud commorari; vide in Confess. Alex. VII. Felici 1664. apud Lantuscum, verb. Moniales.

Idem, quid possit Episcopus quoad clausuram in Monasteriis exemptis; vide apud Mathæucci verb. Clausura Monialium.

DE ALLOCUTIONE CUM MONIALIBUS,

1464. **Q**uamvis ad Sæculares, etiam Ecclesiasticos, sunt attendenda Edicta Ordinariorum, & Constitutiones Synodales, in quibus plura præscribi solent.

QUANTUM AD REGULARES,

1465. **S**unt specialia Decreta à S. Congr. edita. Et quamvis his non obstantibus, Castrop. part. 3. disp. 4. punct. 11. Vidal in Inquisit. Morit. de Monialibus, Inquisit. 2. & alii apud ipsos, & apud Verricelli in Quæst. Mor. tract. 8. quæst. 66. teneant accessum ad colloquendum cum Monialibus, etiam cum frequentia non esse mortalem, sed ad summum venialem, seclis circumstantiis extrinsecis præva intentionis, scandali, & periculi peccandi: hac moti ratione; quia prohibitio Decreti Sixti V. de anno 1590. cui cætera Decreta subordinantur, fundatur in præsumptione scandali, his verbis: Ad occurrendum scandalis, que contingere solent. Et ex cap. Tua nos 26. cap. 12. qui sicut 30. de Spons. lex fundata in præsump-

tione non habeat locum in Foro conscientia, quando veritas est in contrarium.

1466. Omnino dico, esse peccatum mortale etiam si nullum addit scandalum, ut periculum nec prava intentio. Verricelli cit. num. 11. Donatus tom. 3. tract. 6. Et ut constat de mente S. Congr. adducenda puto ejusdem Decreta.

1467. Principale Decretum est S. Congr. de anno 1590. jussu Sixti V. editum.

Illustissimi, & Reverendissimi DD. Cardinales, Sacra Regularium Congregationi Præfetti, ad occurrendum scandalis, que contingere possunt, aliisque justis, & rationabilibus causis animus pie moventibus, de speciali, & expresso mandato S. D. N. Sixti divina providentia Papa V. viva vocis oraculo eis factò, decreverunt, & mandaverunt, nulli posthac Religioso, cujuscumque ordinis, gradus, qualitatis, & dignitatis existat (Superiore, cui Monasterii, seu domus cura incumbit, Visitatore, vel Visitatoribus, Confessoribus ordinario, & extraordinario, cum ad tempus deputabitur, dumtaxat exceptis) licere absque licentia expressa ejusdem Sacra Congregationis accedere ad Monasteria, seu domus quarumcumque Monialium, vel Sororum, sive sui, sive alterius cujusvis Ordinis, ad colloquendum, sive tractandum cum eis: quod si aliquando mandato sui Superioris, aliquos Religiosos ad prædicandum verbum Dei, vel ad celebrandas Missas, in ipsarum Monialium, seu Sororum Ecclesiis, sive Oratoriis exterioribus, sive extra clausuram existentibus, mitti contigerit; prohibuerunt, ne dicti Religiosi, ullo quæsito colore, Moniales, Sorores, aut quamlibet aliam personam intra clausuram degentes, alloqui possint.

Que omnia, & singula sua penis privationis Officiorum, ac vocis active, & passiva ipso facto incurrendis, aliisque ejusdem Congr. arbitrio, præceperunt involubiliter observari.

1468. Quod Decretum fuit per eandem S. Congr. anno 1623. confirmatum, & quoad Superiorum licentiam moderatum, ut sequitur.

Cum aliis de anno 1590. per Sacram Cardinalium negotiis Regularium Præfectorum Congregationem de mandato sel. rec. Sixti Papa V. circa accessum Regularium cujuscumque Ordinis ad Monialium Monasteria fuerit decretum, quod nulli Religioso cujuscumque ordinis, gradus, qualitatis, & dignitatis existat (Superiore, cui Monasterii, seu domus cura incumbit, Visitatore, vel Visitatoribus, Confessoribus ordinario, & extraordinario cum ad tempus deputabitur, dumtaxat exceptis) liceat absque licentia expressa ejusdem Sacra Congregationis accedere ad Monasteria, seu domus quarumcumque Monialium, vel Sororum, sive sui, sive alterius cujusvis Ordinis ad colloquendum, sive tractandum cum eis. Quod si aliquando, mandato sui Superioris, aliquos Religiosos ad prædicandum verbum Dei, vel ad celebrandas Missas in ipsarum Monialium, seu Sororum Ecclesiis, sive Oratoriis exterioribus, sive extra clausura existentibus, mitti contigerit, nec dicti Religiosi ullo quæsito colore Moniales, Sorores, aut quamlibet aliam personam intra clausuram de-

degentes alloqui possint, sub pena privationis officiorum, ac vocis active, & passiva ipso facto incurrent. Aliisque ejusdem Sac. Congregationis arbitrio; fueritque postmodum declaratum, etiam Equites S. Joannis Hierosolymitani sub eodem Decreto comprehendendi, & quoscumque contrascentes, ab alio quam ab Apostolica Sede, aut à Sac. Congregatione absolvi, & rehabilitari non posse: Amplissimi ejusdem Sacra Congregationis Patres Decreta hujusmodi innovanda, & involubiliter observanda statuerunt. Verum quia experientia compertum est, interdum ob pias, & rationabiles causas, easque (ita ferente casu) repentinas, ut ab eadem Sacra Congregatione licentiam spectari, summe incommodum, vel inutile sit, Regularibus supradictis colloquendi cum Monialibus sibi atinentibus necessitate obvenerit; factò verbo cum S. D. N. Urb. VIII. & de Sanctitatis sue expresso ordine, & mandato facultatem tribuerunt imperpetuum locorum Ordinariis, ut quatenus sibi visum fuerit in Domino expedire, licentiam concedere possint per quatuor vices ad summum, quolibet anno, cuicumque Regulari, ut Moniales sibi in primo, & secundo tantum consanguinitatis gradu conjunctis convenire, & alloqui possint. Id vero non aliter quam servata forma infra scripta, ad inqum, ut id nullo modo liceat diebus festis, aut in Adventa, Quadragesima, feria sexta, Sabbato, & Vigiliis; prædictaque licentia obtenta ad Ordinari, & ab alio, ad quem spectet eam concedere, assignetur Confessorio ordinario Monasterii, qui penes se retinere debeat, & isque associet, & presens sit, & auscultatibus de more, non autem alie assistant, prædictaque licentia pro die, & hora certa, & in scriptis concedatur, in librisque Cancellarie ejusdem Ordinarii adnotetur. Quod si prædicti locorum Ordinarii per plures vices, vel in ulteriori gradu conjunctis, aut aliter, quam servata forma supra dicta, licentias concesserint, vel permiserint: sciant, se intentionis Sanctissimi Domini nostri, & Sacra Congregationis transgressores, judiciumque reformident. Regulares autem penis in supra dicto decreto contentis, ac si nullam licentiam obtinissent, eo ipso se noverint esse adictos, & arbitrio Sacra Congregationis severius puniendos. Roma 12. Kalend. Decembris 1623.

1469. Et cum dubitatum fuerit: An supradictum Decretum Sixti confirmatum obliget sub mortali? Sac. Congr. sub die 1. Julii 1626. respondit.

Sacra Congregatio, attentis narratis, censuit, & declaravit, Regulares accedentes ad Monasteria Monialium contra sumam Decreti, quo hujusmodi accessus per Sac. Congr. prohibetur, ultra penas privationis officiorum, ac vocis active, & passiva incurrere penam peccati mortalis.

1470. Novissimè; quia plures Doctores prætendebant, non esse prohibitam allocutionem per breve tempus, etiam per quadrantem horæ cum dimidio, accessit declaratio Sac. Congr. Conc. sub Clemente IX. ut sequitur.

Die 11. Maii 1669. Sacra Congregatio S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini interpretum, habita notitia, quod nonnulli Regulares absque licentia crates Monasteriorum Monialium adire, & frequentare non dubitent, prætendentes, non esse impermissam per breve tempus

etiam usque ad quadrantem horæ cum dimidio, quod horologio arenario aliquando metimur, Moniales, aliasque personas intra clausuram excipientes alloqui, & hanc opinionem tanquam tutam asserunt, dissonant, & forsitan etiam scriptis evigunt, proprias graviter illaqueantes conscientias, & scandala consoventes, ad hujusmodi perniciosos errores eliminandos, opinionem prædictam improbandam, rejiciens, ac damnans declaravit, Regulares cujuscumque Ordinis, Militie, Societatis, Congregationis, & Instituti, etiam de quibus specialis mentio foret habenda, qui ad Monasteria Monialium, quamvis ab Ordinarii jurisdictione quomodolibet exempta, & etiam ipsis Regularibus subiecta, vel alias specialis mentione dignas absque legitima facultate accedant, colloquendo, etiam per quocumque modicum temporis spatium cum Monialibus, aut aliis intra clausuram degentibus, peccare mortaliter, eoque sub Excommunicationis, privationis vocis active, & passiva, aliisque contra Regulares accedentes sine licentia ad Monasteria Monialium status penis posse ab Ordinario, tanquam Sedis Apostolicæ Delegato coerceri.

1471. Ex quibus Decretis, & Declarationibus constat, Sac. Congregationem sub mortali prohibere quamlibet brevem allocutionem: licet enim allocutio in se sit levis, considerata tamen sub sine extrinsecò à Legislatore intento est materia gravis; finis autem Legislatoris, etiam brevem allocutionem prohibens respicit bonum communiter ad vitanda scandala, & pericula, que contingere solent. Pro quo faciunt dicta in tom. 2. à num. 12. ad 14.

1472. Eo maxime quia speciale onus Religiosorum, & Sanctimonialium est solitudinem cellæ diligere, disciplinam regularem servare, Chorum frequentare, majori perfectioni studere, Deum mente tenere, & Christum Sponsum amare, à quibus solent hujusmodi allocutiones divertere, & Spiritum reprefacere.

1473. Ad rationem in opoſitum perdoctè respondet Donatus ex Verricelli cit.

Nam cum cessat lex, cessante factò, aut delicto præsumptio, quando fundatur in præsumptione facti, aut delicti, seu periculi determinati: secus autem, quando fundatur in præsumptione delicti indeterminati, & vagi; tunc enim obligat in singulis casibus, etiam si in aliquo non adsit periculum, ut patet de eo, qui legem tulit, ne quisquam ferat arma, eo sine, ut evitetur periculum occisionis: obligat enim omnes arma portantes, etsi nulli illa deserant ad defensionem, vel decorem; quandoquidem legem ferens respicit id, quod solet adesse in pluribus, non autem in paucis.

Ita pariter dicendum est de legibus prohibentibus locutionem cum Monialibus, non enim præsumitur periculum aliquod determinatè, sed vagè, & indeterminatè, quare obligant omnes subditos in singulis casibus; etiam si in aliquo non adsit periculum.

1474. Sub recentis Decretis non comprehenduntur scribentes, & mittentes litteras; quia loquuntur de allocutionibus. Attendendæ autem sunt

constitutiones particulares Dicecesum, nam in aliquibus locis adeft prohibitio sub excommunicatione, ut Neapoli.

1475. Comprehenduntur alloquentes à domo proxima, aut via publica. Verricelli cit. num. 20. & Donatus cit. *quæst.* 15. quia allocutio est principale, quod prohibetur, accessus verò est accessorius. Est contra Dianam p. 3. *trac.* 2. *ref.* 48. Pelliz. de *Monial.* cap. 5. *sect.* 5. *quæst.* 14. num. 214. & alios, qui negant, quia pœna non debet extendi ad non expressa.

1476. Comprehendantur alloquentes cum Novitiis, aut puellis educandis in Monasterio detentis, ut constat ex verbis Decreti, quod non solum exprimitur Moniales, sed etiam Sorores, aut quamlibet aliam personam intra claustrum degentem.

1477. Non comprehendi alloquentem cum Abbatissa, tenent Verricelli *trac.* 8. *quæst.* 66. num. 25. Diana 3. *part.* *trac.* 2. *ref.* 48. *not.* 3. & alii contra Merallam; quia in odiosis, nomine Monialium non venit Abbatissa, sicut nomine Monachorum in odiosis non venit Abbas. Glossa in cap. *fin. de Sim. Panorm.* Donatus p. 1. *trac.* 6. q. 19. n. 1.

Verum tamen est, quod Alex. VII. in Const. Sacrosancti, prohibuit hujusmodi allocutionem cum Abbatissis Urbis Romæ.

1478. Non incurrrere in pœnas pauperes publicos quales pro elemosyna sine dolo accedentes, docet Donatus tom. 3. *trac.* 6. q. 25. quia adeft tacita licentia, publicus actus virtutis, usus, & praxis.

1479. Non incurrrere socium Religionis habentis licentiam, docet Verricelli cit. num. 27. cum Pelliz. *Pepr.* & alii contra Delbene; quia par est ratio de connexis; & durum est, illum mutum assiltere. Ita illi.

1480. Denique pro plena hujus materiæ notitia Pelliz. de *Monialibus*, cap. 10. *sect.* 3. num. 277. habet.

Adde, quod, cum Diana *part.* 3. *trac.* 2. *ref.* 104. & ante illum Peyrinus tom. 2. *Privil. Const.* 6. Pii V. n. 36. aliqui docti Recentiores putent, Religiosum non subiacere pœnis latis contra Regulares ad Monasteria Monialium accedentes sine licentia, si alicui Moniali declarent casum aliquem conscientia; cum talis locutio speciem habeat piæ exhortationis, & aliqui cesset finis prohibitionis in particulari juxta ea, quæ habet Diana *part.* 5. *trac.* 14. *ref.* 96. si velint consequenter philosophari, concedere debent, Ordinarium posse mittere Religiosum ad aliquod Monasterium Monialium causa ibi exercendi aliquod opus pietatis (v. gr. ad componendam aliquam seditionem exortam inter Moniales, ad consolandam Monialem gravissima tristitia, affectam, ad consulendum in re gravi concernente bonum Monasterii, & ad alios similes effectus) in his quippe procedit eadem ratio, quæ in casu à prætatis Doctoribus concessio. Nec obstat, quod Sacra Congregatio in Decreto jussu Sixti V. edito anno

1590. expresse statuit, nulli Religioso ejusdemque ordinis, gradus, qualitatis, ac dignitatis (exceptis Superiore, ac Visitatoribus respectu Monialium subiectarum, necnon Confessorio, tam ordinario, quàm extraordinario) licere absque licentia expressa ejusdem Sacre Congregationis accedere ad Monasteria quarumcumque Monialium ad colloquendum, sive tractandum cum eis; siquidem Sacra Congregatio per hoc non excludit casum pietatis, & charitatis, qui regulariter non præsumitur comprehensus sub generali prohibitione, juxta Regulam: Non veniunt sub generali prohibitione, quæ quis non esset verosimiliter prohibendus, si in specie exprimerentur; solum excludit casum, in quo Religiosus velit accedere ad Moniales titulo urbanitatis ad eas visitandas, v. gr. ad negotia secularia tractanda, & similia. Verum cavendum est, ne nimis relaxetur rigor juris Ecclesiastici adeo strictè vetantis accessum ad Moniales, nimisque facilis reddatur talis accessus, & hinc oriatur incommoda, quæ jus intendit avertere per dictam prohibitionem, præterquamquod accessus ad Moniales in præfenti casu quoad forum externum non ita facile posset iustificari, adeoque sic accedens posset puniri ab Ordinario, qui inde posset graviter offendi; & punireque taliter accedentem. Unde ex Diana *part.* 9. *trac.* 7. *ref.* 54. fit, quod, quamvis opinio Peyrini superius allata admitti posset ut probabilis (pro qua ipsa Diana cit. Lezanam verb. *Moniales*, num. 30. & Bordonum tom. 1. *resol.* 7. num. 82.) nihilominus in praxi non esset amplectenda; cum jura absolutè vetent Regularibus accessum ad Moniales, non distinguendo inter colloquationem urbanitatis causa, aut pietatis; & lex absolute loquens, absolutè debet intelligi: præterquamquod sic elusoria esset prohibitio accedendi ad Moniales facta Regularibus; quippè qui semper impunè loqui possent cum Monialibus, dicendo se cum iis locutos fuisse de rebus piis, &c. sic Diana his verbis concludens: Unde quidquid sit de peccato quoad forum internum, stante auctoritate Doctorum viroorum Lezana, Pellizarii, & Bordon. ubi supra, saltem in foro externo possent Episcopi, dictos Regulares punire tamquam Sedis Apostolicæ delegati; unde abstineant ab his colloquationibus.

Alia de Monialibus reperies in propriis locis. De Præceptis, tom. 1. pag. 28. De Officio Divino, pag. 49. De Officio Defunctorum, Litanis, &c. à pag. 52. ad 55. De Alienatione bonorum, & Dotis, pag. 97. De Largitione munerum, à pag. 102. ad 104. De Paupertate Religiosa, Peculio, & Vita communi, à pag. 104. ad 115. De Obedientia in 4. Prac. Decal. De Præceptis, & Regula Clarissarum in Præcepto Jejunii. De Violatione claustræ, & casibus reservatis in Sacramento Pœnitentiæ. De quodam casu Communionis in tom. 3. num. 381.

Denique de Monialibus agunt fusè, & plenè Donatus tom. 3. & Pelliz. ambo per totum.

MO-

MONASTERIUM VIRORUM.

1481. Quoad loca claustræ, ingredi prohibentur, sub excommunicatione reservata Papæ, mulieres omnes cujusvis conditionis, etiam Marchionissæ, Comitissæ, &c. etiam sine pretextu privilegiorum, ut fusè infra de Casibus reservatis.

1482. Exciipiuntur Regina, Imperatrices, Principissæ absolutæ, & earum filie. Donatus tom. 1. *part.* 2. *trac.* 4. *quæst.* 9. quia in odiosis non comprehenduntur nomine mulierum. Et Bullæ prohibentes expriment Marchionissas, Comitissas, &c. minime Reginas, &c. Unde ingredi possunt absque licentia Monasteria, tam virorum, quàm mulierum, cum honesta familia, quæ iis ingressu Monasterii Monialium non sit virorum, sed mulierum.

1483. Fundatrices non possunt ingredi Monasteria virorum, nec Monialium. Rodrig. in *Com. resol.* 27. num. 2. Donatus cit. *quæst.* 10. & tom. 3. *trac.* 15. *quæst.* 13. Contra Ferdinandum à Caltro, & Gibal.

Quia Bulla Pii V. comprehendit mulieres omnes cujusvis generis, & speciei. Solum possunt ingredi Monasteria Minimorum, ex priv. speciali, & Decl. Greg. XIII. qui declaravit Bullam Pii V. non derogasse dicto priv. Minimorum; at non inde potest ad aliorum Monasteria extendi; quia (ut bene advertit Donatus) Greg. id dixit declarando, non indulgendo; unde quoad aliorum Monasteria, non derogavit Motui Pii V. qui absolutè prohibet.

1484. Non comprehenduntur in prohibitione puellæ ante usum rationis, puta ante septennium. Nec pares pueri quoad Monasteria Monialium. Donatus cit. *quæst.* 7. Quoad pueros in Monasteriis Monialium attendenda sunt Edicta Episcoporum; quia solent prohiberi.

Introductentes, seu admittentes mulieres fatuas incurunt pœnas Pii V. nempe suspensionem à divinis, privationem officiorum, quia illæ possunt esse materia peccandi.

1485. Claustra Monasterii sunt septa exteriora, intra quæ sunt loca, ad quæ non est accessus communis utriusque sexui. Unde, loca claustræ ea sunt, quæ intra septa, seu ambitum Monasterii existunt, & una claustra clauduntur. Donatus cit. *quæst.* 11.

1486. Hinc mulieres non possunt ingredi hortos, si sint intra Monasterii septa, quia sunt pars Monasterii. Possunt verò, si sint distantes, aut contigui septis Monasterii, & ad eos fiat accessus non transendo per septa, sed extra, in quantum patet aditus extra.

1487. Possunt ingredi Sacristiam, si sit Ecclesiæ conjuncta, unico solum pariete medio divisa, & ad eam non fiat accessus per loca claustræ, sed per Ecclesiam, aut per Chorum; quia est pars, & officina Ecclesiæ. Secus, si ad eam pervenire non possunt, nisi per claustrum, & loca claustræ. Donatus cit. q. 12.

1488. Possunt ingredi claustra, quando in eis Missæ, Festa, aut Divina Officia celebrantur. Item, quando processiones fiunt. Donatus cit. q. 3. Martiaucci verb. *Conventus*. Mendo in *Epist. verb. Monasterium*. Rodrig. in *Comp. ref.* 27. ex viva voce oraculo Pii V. apud Donatum cit. qui fusè probat non esse revocatum; cui accedit praxis, & consuetudo. Verum tamen est (ut advertit Rodrig.) quod processio non debet fieri in fraudem legis.

1489. In aliquibus Monasteriis ultra claustrum interius, situm est aliud exterius, cum duabus januis una ad publicam viam extra Monasterium, alia ad Ecclesiam, per quam ingredi solent mulieres, & recto tramite ad Ecclesiam accedere; hoc non habet rationem claustræ.

1490. Ex Decr. S. Congr. Episc. & Regul. 4. Octobris 1588. tunc Conventus formatus reputatur, ut non possint sine censuram, & pœnam incurri ingredi, aut admitti mulieres, quando ibi adeft Superior localis, puta Guardianus cum familia, etiam si locus non sit plenè muris, sepibus, aut fossatis circumdatus. Idem disponitur de sylvis contiguis, in quibus solent fratres deambulare. Secus de sylvis, quæ ad ligna inserviunt, & in quibus fratres non solent ordinariè deambulare. Nec quando Conventus est in fieri, ita ut solum ibi commorentur duo, aut tres fratres pro cura fabricæ; tunc non violatur claustra, si mulieres admittantur in cellis, ubi fratres morantur; sed fratres sunt puniendi, & privandi uti supra. Denique idem Decretum disponit, quod ubi adeft consuetudo, quod mulieres inserviant fabricæ pro manualibus, ferendo calces, lapides, &c. etiam si Superior localis cum familia addit, dictæ mulieres ingredientes, pro servitio fabricæ, Monasterii partes, non incurunt censuram, dummodo non accedant ad partes, ubi fratres habitant, dormiunt, & comedunt.

MONASTERIUM MONIALIUM.

1491. Quoad claustrum ingredi prohibentur sub censuris, & pœnis, tam viri, quàm mulieres excedentes septennium, ut infra de casibus reservatis.

1492. Non potest Ordinarius licentiam Monasterium ingrediendi concedere matri, forori, &c. causa visitandi filiam, aut sororem Monialem infirmam, etiam in articulo mortis; nec in habitus susceptione, aut professione.

1493. Potest Ordinarius licentiam mulieri nuptæ, maxime nobili, concedere, ut in Monasterium se recipiat, securitatis causa, si urgeat rationale periculum mortis à marito inferendæ, & alibi tuta non sit: curare tamen debet, ut quæcivis iura potest, exeat, Pelliz. de *Monial.* cap. 5. num. 110.

1494. Potest Ordinarius licentiam ingrediendi exteris concedere ex causa rationabili, & necessaria. Necessitas sufficit, quod sit moralis; & tunc habetur, quando opus exercendum concernit moralem Monasterii, aut particularis Monialis necessitatem, nec

S 2

po-

potest commodè per Moniales exerceri. Donatus tom. 3. tract. 5. q. 19. num. 10.

Quæ licentia debet esse expressa, & in scriptis, ut exprimit Trid. sess. 25. de Regul. cap. 5. Idque etiam pro foro conscientie. Pelliz. de Monialib. cap. 5. num. 158. contra plures apud ipsum, qui tenent, licentiam in scriptis requiri solum pro foro externo.

1495. Hinc de licentia expressa Ordinarii ingredi possunt Medici, Chirurghi, Confessarii, Architecti, Muratores, Fabri, Bajuli, Hortulani, Mollitores, & similes. His, & Confessariis ordinariis licentia dari solet generalis ad semestre, trimestre, aut ad mensem, quo elapso, renovari debet. Prædicti licentiat, si ingrediuntur pro libito extra casum necessitatis, incurrunt penas ex Constit. Greg. XIII. Vide num. 1504.

1496. Medicus non potest ingredi cum practico, nec cum alio Medico, nisi pro causa consultationis in casu gravis infirmitatis, & ex speciali pro illis licentia. Et debet incedere associatus duabus Monialibus maturis, & probis.

1497. Bajuli ingredi possunt ad ferendas res magni ponderis alicujus personæ gravis extræ, Monasterio tamen benemeritæ, juxta prudentis Superioris arbitrium, ut ibi depositæ conserventur pro securitate, & custodia. Quas res ferre possunt tam Bajuli ordinarii virtute licentiæ generalis, illa durante, quam alii de speciali licentia.

1498. Si licentia non individuet Bajulos, sed absolute concedat Monialibus, ut necessaria suis usibus faciant deferri per Bajulos, possunt Moniales variare, si velint, aut semper isdem uti; nam cum gratia non distinguit personas, nec nos distinguere debemus. Pelliz. cap. 5. num. 123.

1499. Si Bajulus licentiatu sit nominatus, tunc, si infirmetur, requiritur specialis licentia pro alio.

1500. At si eo infirmo, aut insufficiente, casus urgeat, v. gr. sit introductum frumentum, Ducator curru, aut equis ducens rationabiliter morari non possit, sed statim recedere debeat, non possit utiliter differri delatio, nec expectari accessus pro licentia novi Bajuli, aut pro eodem ductore; Pelliz. cit. n. 125. vult, quod non possit alius substitui virtute Epikæjæ, sed quod sit expectanda licentia; quia jura licentiam expressam, & in scriptis exposcunt. In his autem casibus urgentibus potest habere locum consuetudo.

1501. Sartores licentiarum posse ad ingrediendum, tenet Donatus cit. q. 25. n. 15. cum Bonac. quia Moniales nequeunt pannum commodè adaptare, & forcipibus uti, nec vestium mensuram sumere, si sartores non ingrediuntur. Idem docet de Carpentariis num. 16. At non posse dico cum Pelliz. cit. num. 122. Maxime loquendo de Carpentariis, quia commodè mensuram calceamenti sumere possunt ex alio calceamento, aut in janua interiori aperta: Sic sartores; at si in aliquo casu sartores non valeant hoc pacto vestes adaptare, remittendum est Superioris judi-

cio, qui si necessitatem dignoscatur: utique potest licentiam concedere.

1502. Licentiarum potest OEconomus Monasterii ad reperendam in Archivio Scripturam, quæ à Monialibus reperiri non potest.

1503. Item Notarius cum testibus ad stipulandum testamentum Novitiæ infirmæ.

1504. Licentiarum possunt femina timorata conscientie ad serviendum infirmis, aut decrepitis, si conversæ sint insufficientes, Donatus cit. q. 29. & Pelliz. cit. num. 128. cum pluribus, quia tunc sumus in casu necessitatis; quia non debent Moniales diu desistere à Choro. Et Trid. sess. 25. cap. 5. absolute loquitur: in casibus necessariis. Et ibi poterunt permanere, utquequod sufficienti conversæ. Non posse autem ab Episcopo licentiarum, si conversæ sint sufficientes; quia Episcopus licentiam dare non potest, nisi in casibus necessitatibus.

1505. Feminae sæculares admitti non possunt pro famulatu particularium Monialium extra casus necessitatis, sine S. Congr. licentia. Feminae servientes cum licentia admittæ debent servare clausuram: quod si semel egrediantur, non possunt admitti.

1506. Licentias concedere ingrediendi Monasteria exempta, seu Regularibus subiecta in casibus necessariis, non spectat ad Superiores Regulares privative quoad Episcopos, sed cumulative. S. Congr. 13. Nov. 1610. Superior Regulares debet eas subscrivere post Episcopum. S. Congr. 16. Febr. 1627. Et nihil debet addere, aut variare Matthæucci tom. 1. verb. Clausura Monialium, num. 26.

1507. Possunt intra Monasteria admitti puellæ educandæ, quamvis earum ingressus non ordinetur ad finem Monachatum suscipiendi. Stx autem sunt servandæ conditiones. 1. Ut id fiat de licentia in scriptis Ordinarii, qui respectu non exemptarum est Episcopus, respectu exemptarum Superior Regularis. 2. Ut fiat de consensu Superioriæ, & Monialium capitaliter præstito. 3. Ut eo vestitu incedant, qui virginali pudicitia, & modestie convenit. 4. Ut nullam secum famulam ducant. 5. Ut eo tempore eandem servent clausuram, quam Moniales, ita ut si semel exierint, non possint redire. 6. Ut non ingrediuntur minores septem annis, nec ibi morentur supra annos 25. suæ ætatis. Quo elapso tempore, si non eligat statum Monachatus; aut non exeat, Ordinarius debet ei præscribere tempus ad delibendum, quo elapso, licet non incurrat censuras, cum jura de hoc casu minime loquantur, peccat mortaliter, si habitum non suscipiat, aut exeat.

Hæ sex conditiones præferibuntur à S. Congr. 31. Augusti 1575. pro Monasteriis, in quibus ex consuetudine, aut designatione solent admitti Educandæ.

1508. In aliis autem Monasteriis ultra licentiam Ordinarii, requiritur etiam Sac. Congr. Episc. & Regul. licentia. Ex Decr. S. Congr. 27. Maii 1603. Pelliz. cit. cap. 5. à num. 176.

1509. Uterius aliz duæ requirunt solent conditiones. 1. Ut pro dictis puellis quolibet semestri alimenta anticipatè solvantur. 2. Ut habitent in loco separato à Monialium dormitorio.

1510. Requiritur licentia S. Congr. ad conjugatas recipiendas, nisi in casu raro, ut in num. 1493. Item ad recipiendas viduas, nisi illæ ingrediuntur ad Monachatum suscipiendum. Donatus tom. 2. tract. 5. q. 28.

1511. In licentiis, quæ solent à Papa concedi feminis nobilibus ingrediendi Monialium Monasteria, plures solent conditiones præscribi, quæ sunt omnino legendæ, & observandæ.

Inter alias est, ut ingrediatur associata à tribus matronis, quas semel electas variare, & mutare non possit, nisi alicujus earum obitu veniente, & quod Monasteria ingrediatur pro tribus vicibus in totum, non autem eorum singula quolibet anno.

Hinc fit. 1. Ut non possit tribus vicibus singula Monasteria ingredi, sed solum tribus vicibus in totum. 2. Ut non possit ingredi cum duabus matronis, quia tres sunt præfixæ ad eisdem custodiam, & conditio se habet ut forma Brevis. 3. Ut eas electas non possit ad libitum mutare.

Quod si aliqua infirmetur, sit absens, aut sine fraude recuset; tunc Pelliz. de Monialibus cap. 5. num. 137. cum Peyr. & aliis putat, quod aliam substituere possit; quia gratia est favorabilis; unde prohibere videtur mutationem sociarum voluntariam; minime, necessarium: eo maxime, quia ea proprie non dicitur mutatio, sed suppletio. Ita ille.

1512. Moniales non possunt malefactorem fugientem intra clausuram admittere; quia rigor clausuræ prævalet privilegio immunitatis.

Quod si casu janua aperta, ipse ingrediatur, tunc possunt satellites de licentia Ordinarii illum nolentem cogere, ut exeat: Imò si Superior longè absit, sufficit consensus Abbatissæ, & discretarum; quia mora hujusmodi malefactorum est periculosa, & timori Sacris Sponsis Christi. Hic tamen vi extractus reponendus est in loco Sacro, ut immunitate gaudeat, si non sit delinquentis super criminibus exceptis; tria remotus fuit à loco Sacro, & immuni.

Idem faciendum est, & servandum, si ad aliquam Monialium Ecclesiam confugiat. Pelliz. de Monialibus, cap. 5. à n. 131. ad 134.

1513. Eodem modo est respectivè discurrendum de ingressu quoad expellendos fures, exire nolentes, & in similibus casibus necessitatibus; & attendendum est, an periculum sit in mora.

EGREDI

1514. Clausura non possunt Moniales professe sub excommunicatione reservata Papæ, de qua infra de casibus reservatis.

1515. Dantur autem à jure causæ necessitatis ad licite egrediendum: Tales sunt epidemia, lepra, pestis, incendium, bellum, inundatio, ruina domus,

& similes. Causæ epidemiarum, lepræ, pestis, debent esse omnino per ipsos Superiores, maxime per Ordinarios locorum in scriptis approbata: Hic veniunt infirmitates contagiosæ malum Monasterio, aut majori parti manentes.

1516. Incendium debet esse magnum, ita ut Moniales illud extinguere non possint.

1517. In casibus incendii, belli, inundationis, &c. expectari debet Superioris licentia, & judicium; ipse namque debet prius sua, & peritorum prudentia judicare, an causa sit gravis periculi, & necessitatis, & postea licentiam concedere, & providere necessitati simul, ac securitati. Quod si tempus non suppetat, sed periculum sit in mora, tunc est necessarius Superioris, & discretarum consensus. Mendo verb. Moniales, num. 15. Pelliz. de Monial. cap. 5. sess. 2. Melphi in Comp. cap. 11. stat. 7.

1518. De exitu Monialis ad fundandum, aut reformandum Monasterium, ad arctiorem Religionem, ratione incorrigibilitatis, &c. agunt Pelliz. cit. à num. 46. ad 56. & cap. 3. à num. 15. ad 21. Es Melphi cit.

CAPUT VI.

DE RELIQUIIS.

1519. Reliquiæ insignes sunt Caput, Crus, Brachium, aut illa pars corporis, in qua passus est Martyr, dummodo integra sit, & non parva, legitime ab Ordinariis approbata. Urb. VIII. in princ. Breviarum. Unde auricula, digitus, & vestes Sanctorum, &c. non sunt Reliquiæ insignes.

1520. In Ecclesia, ubi est Reliquia insignis, fieri potest Officium de eo Sancto.

1521. Mortale, & sacrilegium committit, qui Reliquiam furatur, etiam devotionis prætextu. Com. quia devotio non dat jus ad nocendum, aut inferendum injuriam alteri. Donatus tom. 1. part. 2. tract. 14. q. 56. n. 5.

1522. Parvitas materiae à mortali excusabit, si tria simul concurrant. 1. Si sit pars minima. 2. Si in Ecclesia illa sint aliæ ejusdem Sancti partes. 3. Si non sit Reliquia rara. Ob cujus conditionis defectum, mortale erit furtum minimæ partis sanctæ Spinæ, aut Crucis. Diana part. 5. ref. 35. quia minima pars talis Reliquiæ ratione raritatis censetur notabilis. Et alias daretur aditus, ut per plura venialia furtula posset spoliari Ecclesia insigni, & rara Reliquia, qualis est Crus, & Sancta Spina.

1523. Non peccat laicus, si reverenter Reliquiam tangat: licet ex usu fidelium, qui Reliquias ad collum appensas deferre solent. Bonac. disp. 8. de Leg. q. 1. p. 4. n. 7.

1524. Et quamvis irreverentia sit, cum Reliquia, aut Agno Dei fornicari, non est tamen talis, ut speciem sacrilegii contrahat. Bonac. part. 2. de Relig. num. 8. Borel. ref. 117. num. 34. quia non vio-

latur locus Sacre, aut persona Sacra, nec Sacramentum; & Reliquia solum materialiter, seu concomitanter, & per accidens se habet ad fornicationem. Vide num. 1533.

1525. Reliquias repertas Sanctorum jam canonizatorum recognoscere, & approbare spectat ad solos Episcopos de Theologorum, & aliorum piorum virorum consilio, antequam adorationi exponantur. Conc. Trid. sess. 25. in princ. cap. de Reliq. & Vener. Sanct.

Consilium Theologorum est tantum consultivum, unde potest Episcopus contra illud decidere; attendere tamen tunc debet, ut proprium iudicium sit rationabilis, & firmitus. Quod si non valeat se resolvere, sed sistant in dubio, recurrendum est ad Metropolitanum in Concilio Provinciali; & tunc Episcopi Concilii habent votum decisivum; quia sunt Collegæ in exercitio Concilii; & à Concilio decisio petitur, non consilium. Requiritur autem major suffragiorum pars.

1526. Ad probandum, & decidendum identitatem Reliquiarum, non requiritur evidentiæ, & certitudo physica; aliis neque miracula pro Canonizatione Sanctorum possent probari; quia quolibet miraculo posito, semper est intellectus, aliquid invenire, quod possit opponere, & locum dubitationi aperire. Diana part. 2. tract. 15. ref. 51. Ambr. Morales apud ipsum.

Sed sufficit certitudo præctica, seu moralis, ex rationibus probabilibus orta, animum prudentis moventibus ad verisimilitudinem, & piè credendum, ita esse, ita ut nihil sit, quod dedecet, aut contradicat. Constat ex verbis Conc. *Quæ veritati, & pietati consentanea iudicaverit*. Et ex cap. *Placuit, de Consecr. dist. 1*. Ubi Reliquiæ illæ venerandæ dicuntur, quæ sunt certæ, hoc est, non evidenter, sed ex rationibus probabilibus. Et ille certus dicitur, qui probabiliter, non temerè credit. *Naldus, & Sylv. apud Dianam cit.*

1527. Hoc præmissis, pluribus modis potest identitas Reliquiarum probari. Primò, Bullis Pontificiis, aut instrumentis publicis, sive instrumentum sit consecratum per personam Ecclesiasticam, sive laicam; Notario namque fides datur ob conditionem personæ publicæ, & juratæ ratione Officii.

Secundò probat scriptura authentica, subscripta scilicet à Superiore, & duobus testibus, vel quæ habet sigillum, & Superioris subscriptionem.

Scriptura non authentica, si sit antiqua, & apud Reliquias reperta, probat. *Hollensis in cap. 2. de Reliq. & ex pluribus iuribus apud Graff. part. 1. lib. 2. cap. 66. num. 28*. Quod est verum, si non agatur de præiudicio tertii; tunc namque scripturæ non creditur, nisi sit subscripta, & authentica. *Cap. Cum à Nobis, de Testibus, Gloss. 5. verb. Subscriptionem, cap. 4. dist. 110. Graff. cit. num. 25*. Vel nisi ex approbatione Reliquiæ vi talis scripturæ, aliquid certò moraliter sequatur, quod veritati Reliquiæ contradicat.

1528. Tempus antiquum dicitur, quod est se-

xaginta annorum. *Bord. ex pluribus ref. 113. n. 45.*

Pariter probant. 3. Memoria hominum, & traditio, seu publica vox. 4. Lapis marmoreus, aut Inscriptio nomen continens Sancti, ubi Reliquia reperitur. 5. Juramentum probi hominis. 6. Conditio loci altaris; quia Alaria non consecrantur sine appositione Reliquiarum.

1529. Reliquiæ, & Imagines, adorantur eodem cultu, quo personæ; quia illis solus cultus relativus competit. *Com. ex dictis à num. 169*. De alienatione, & translatione vide à num. 974. De venditione vide num. 1205.

AGNI DEI

1530. **P**otius censendi sunt sacre imagines, quam Reliquiæ: quia Christum Dominum mysticè repræsentant. Clericatus, cap. 15. pag. 25.

1531. Gregor. XIII. Constit. 2. *Omni certè studio* sub excommunicatione ipso facto incurrenda, non tamen reservata, prohibet: *Ne quisquam Agnos Dei per Romanum Pontificem benedictos, adpingere, immo notare, vel aurum, aut colorem superinducere, nequa depingi, aut minixari facere, nec illos venales proponere, seu tonere audeat*.

1532. Unde non potest quis vendere Agnos Dei albos ratione materiæ intrinsecæ. *Azorius tom. 1. lib. 9. cap. 9. quest. 5. verb. Quæres* contra Dianam, part. 3. tract. 6. ref. 12. *Bonac. Suarez, & alios apud ipsum*. Ratio est; quia Gregor. non prohibet de Agnis Dei benedictis picturam, & venditionem simul, tanquam conjunctum, sed tanquam duos actus distinctos, ut constat per particulam *Nec*. Solum fautor, quod possit aliquid accipere ratione expensarum in asportatione facturum.

Dixi: *Ratione materiæ intrinsecæ*; quia ratione materiæ extrinsecæ, auri, argenti, &c. qua solent aptari, & extrinsecè ornari, vandi posse, non est dubium.

1533. Non est sacrilegium dare Amaliæ Agnum Dei, aut Reliquiam ex benevolentia, & gratitudine, licet sit irreverentia. Sacrilegium tamen esset, si daretur in solutionem, ob injuriam rei faceræ; nam res sacra fieret pretium turpis lucri. *Vide num. 1524*.

1534. Laicus eos tangens, si absit contemptus, non peccat, ex usu.

1535. In eorum consecratione intercedit sacra unctio: eorum autem materiæ, & virtutes his explicantur verbis.

Balfamus, & munda cera cum Chrismatibus unda Consciunt Agnum: quod minus do tibi magnum, Fonte velut natum, per Mystica Sanctificatum, Fulgura desurfum depellit, & omne malignum. Peccatum frangit, ut Christi Sanguis, & angit, Prægnans servatur simul, & partus liberatur. Dona desert dignis, virtutem destruit ignis. Portatus mundè, de fluctibus eripit undæ.

CA-

CAPUT VII.

DE TENTATIONE DEI.

1536. **T**entatio Dei, est dictum, vel factum, quo quis explorat, num Deus aliquam perfectionem habeat. Est duplex, for nalis una, & est, quando adest expressa dubietas de aliqua perfectione, ut si quis se det præcipitem è turri, ad expediendum, num Deus sit omnipotens eum à lesione liberando, de quo dubitat, & hæc est mortalis; quia est gravis irreverentia, juxta illud dæmonis Christot: *Si Filius Dei es, dic, ut lapides isti panes fiant*. Implicita, & interpretativa alia, & est illa, cui præfata dubitatio adest, & tunc habetur, quando quis, licet non intendat Deum tentare, petit tamen, vel agit, quod supra naturam ead referri videtur; ut si quis in gravi morbo media naturalia omittat, nempe medicinam; sperans, aut petens à solo Deo effectam. Hæc ut plurimum est venialis ob imperfectionem actus, ignorantiam, inconsiderationem, aut parvitatem periculi. Imò nullum peccatum, si iusta causa adsit, v. gr. Dei instinctus, necessitas, pia utilitas; per accidens tamen potest esse mortalis ratione materiæ, si sit periculum gravis mali, ut si quis adverterent in puteum se projiceret, ad ostendam Dei erga se providentiam.

Bonac. tom. 2. pag. 255. Tamb. tom. 1. lib. 2. cap. 2. §. 2. Busemb. lib. 3. tract. 1. cap. 2. dub. 1. Bertaldus 1. Præcept. punct. 3.

1537. De Hæresi suscitatum est in tom. 2. num. 258. à n. 289. ad 339. & à n. 381. ad 396.

DE II. PRÆCEPTO DECALOGI.

Non assumens nomen Dei tui in vanum.

CAPUT I.

DE BLASPHEMIA

Satis dictum est in tom. 2. à num. 310. ad 321.

1538. Facere dæmonium sanctum, licet in se sit blasphemia hæreticalis, in Regno tamen Siciliæ, ob consuetudinem, non reputatur blasphemia hæreticalis, sed simplex, ut in tom. 2. num. 315. Imò à viro dignissimo, & S. Inquisit. Ministro, æquè perito, ac docto audivi, idem pro tota Italia servari ex Declar. S. Inquisit. Rom. de anno fere 1605.

1539. Et licet id sit regulariter verum; potest dari casus, quod etiam in nostris Regionibus censetur blasphemia hæreticalis, ex admittentibus, & circumstantiis: puta si quis dicat esse Sanctum, & Sanctissimum; si non raro, sed cum frequentia, ad omnem animi motum, etiam levem, & si alias blasphemias, ac maledictiones hæreticales enectat. His de causis in nostro Tribunali elapso anno 1701. fuit

declarata suspecta de levi; & trium annorum exilio punita mulier in hujusmodi blasphemiam dæmonii Sancti assuetam prorumpere.

CONVITIUM,

1540. **S**EU verbum contumeliosum in Deum, & Sanctos, semper est blasphemia, non sic in cæteras creaturas, nisi specialiter in eis Divina Bonitas releat, ut in Cælo, & terra.

1541. Hinc, si sit contra ventum, pluviam, locum, bruta, &c. est maledictio, & imprecatio, quæ non est per se mortalis, nisi fiat cum expressa relatione ad Deum, aut cum deliberato desiderio damni proximi. Similiter de parentibus, & de aliis, quando filius, aut amicus mala imprecatur; quia regulariter id non solet procedere ex odio, sed ex impatientia impetu; peccat autem mortaliter contra charitatem, si advertenter, & deliberatè, gravia illa mala desideraret.

Maltrius in Theol. Mor. disp. 11. quest. 3. num. 400. Bonac. tom. 2. pag. 252. Jan de la Cruz, pag. 151. Tamb. tom. 1. lib. 2. cap. 6. §. 4. Busemb. lib. 3. tract. 2. cap. 1. Fenech. de Blasph. Bertaldus 1. Præcept.

CAPUT II.

DE JURAMENTO.

1542. **J**uramentum, est invocatio tacita, vel expressa Divini Nominis, tanquam primæ, & insubstituibilis veritatis, in testem alicujus rei. Differet à voto. 1. Quia Deum ut testem respicit, votum ut objectum. 2. Quia votum non obligat, nisi sit de meliori bono; juramentum verò factum homini obligat, etiam si non sit de meliori bono, ratione fidelitatis: dixi: *Factum homini*; nam si fuerit juramentum promissorium factum Deo, sequitur naturam voti.

1543. Quando dicitur: *Juro hoc me facturum*, nihil aliud addendo, non est juramentum. *Alloz. verb. Juram. ex Villal.* Quia non habetur invocatio expressa, aut tacita Divini Nominis. 1. Quia hoc verbum *Juro* est de se indifferens, & conjungi potest, tam cum invocatione Divini Nominis, quam cum invocatione alicujus creaturæ, in qua Divina Bonitas specialiter non releat; ut *Juro per fidem hominis honorari, &c.* 2. Quia non habetur invocatio expressa Dei, ut constat; nec tacita, seu virtualis, qualis esset si fieret per Sanctos, aut per creaturas, in quibus specialiter Divina Bonitas, seu veritas releat; quoniam nihil tale additur: corroboratur ex regulis juramenti.

1544. Quod est verum, nisi ex circumstantiis aliud intelligatur: nam, si interrogatus suo verò juramento de veritate; tu dicas: *Juro*, jam est determinatum ad juramentum.

1545. Non sunt juramenta: *In mea conscientia: Per fidem meam: Per fidem Sacerdotis: Religiosi: hominis*

ho-